

رئیس هیات مدیره بورس کالای کشاورزی:

بورس کالای کشاورزی، حضور قوی نهادهای مالی را می طلبد

شبنم محمودپور

در چند سال اخیر در بخش کشاورزی رقابت میان بازارهای سنتی و مدرن آغاز شده است. با افتتاح سازمان بورس کالای کشاورزی و گردش بازار به دست کارگزاران تا حدی دست واسطه‌ها از بخش کشاورزی که نام صنعت را نیز با خود یدک می‌کشد، کوتاه شد. اما با گذشت یک سال و چند ماه از تاسیس بورس کالا هیچ نقطه روشنی در این بازار دیده نمی‌شد و کشاورزان همواره تمایل به خرید و فروش در بازار سنتی را داشتند و به همین دلیل موج نگرانی میان دست‌اندرکاران ایجاد و تصمیم بر آن شد تا بورس کالای کشاورزی از حالت سازمان خارج گردد و به یک شرکت سهامی تبدیل شود. اما مبدل شدن به شرکت سهامی شرایطی خاص را می‌طلبد.

بورس کالای کشاورزی، حضور نهادهای مالی را می‌طلبد و شرکت‌های بزرگ سرمایه‌گذار باید آماده مشارکت در تاسیس شرکت سهامی عام بورس شوند. زیرا حضور قوی نهادهای مالی از جمله شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانک‌ها و همچنین شرکت‌های بزرگ تولیدی و بازرگانی بخش کشاورزی در مالکیت و فعالیت‌های حرفه‌ای معامله‌گری و بازارگردانی، این امکان را به وجود خواهد آورد که در سال جاری بورس کالای کشاورزی به عنوان یک بازار بزرگ مستقل در کشور ایجاد شده و به مرور توسعه و تکامل یابد.

مهندس خسرو صداقت، رئیس هیات مدیره بورس کالای کشاورزی معتقد است: دو رویکرد اصلی را باید برای بورس‌های کالای کشاورزی کشورهای در حال توسعه در نظر گرفت که شامل فعالیت به منظور اصلاح ساختار محصولات کشاورزی و فعالیت در بازار سرمایه است. ماحصل گفتگوی خبرنگار ماهنامه دام، کشت و صنعت با رئیس هیات مدیره بورس کالای کشاورزی را در ذیل می‌خوانیم:

سرمایه‌گذاری کشور به ویژه شرکت‌های بورس آمادگی خود را در جهت مشارکت در تاسیس شرکت‌های سهامی عام بورس کالای کشاورزی اعلام کرده‌اند که از جمله آنها می‌توان به غدیر، بانک ملی، ملی البرز، بهمن، پاسارگاد، امید، مدبر و کشتیرانی جمهوری اسلامی همراه با بانک‌های صادرات، سپه و اقتصاد نوین اشاره کرد که در کنار بانک کشاورزی مجموعه‌ای معتبر به لحاظ منابع مالی را در بازار بورس به وجود می‌آورند.

فیزیکی بازیگران اصلی تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و معامله‌گران کالایی می‌باشند و در بازار مالی ناشی از کالا، نهادهای مالی و واسطه‌گران مالی به منظور اسپیکولیت و حفظ ارزش دارایی‌ها بازیگران اصلی محسوب می‌شوند.

چه تعداد شرکت‌های بزرگ سرمایه‌گذاری کشور آمادگی خود را برای حضور در بورس اعلام کرده‌اند؟ هم اکنون شرکت‌های بزرگ

هدف از تشکیل سازمان بورس چه بود؟ و آیا ایجاد این بازار توانست کمک موثری برای بخش باشد؟

در سال‌های آغازین فعالیت بورس‌ها، معاملات فیزیکی و نقدی وجه غالب فعالیت‌ها بوده و به تدریج با ساماندهی بازار فیزیکی و امکان انتشار اوراق مشتقه که مبتنی بر توسعه فضا سازی مناسب از جمله توسعه ظرفیت انبارهای حاوی کالای استاندارد شده می‌باشد، معاملات آتی رونق بیشتری می‌یابد. در بازار

در بازار فیزیکی بازیگران اصلی تولیدکنندگان، مصرف کنندگان و معامله گران کالایی می باشند و در بازار مالی ناشی از کالا، نهادهای مالی و واسطه گران مالی به منظور اسپیکولیت و حفظ ارزش دارایی ها بازیگران اصلی محسوب می شوند.

آیا تشکل های بزرگ کشاورزی نیز در بورس کالای کشاورزی شرکت خواهند کرد؟

در کنار برخی شرکت ها و تشکل های بخش کشاورزی که هم اینک نیز در بورس حضور دارند به ویژه اتحادیه مرکزی تعاون روستایی با بیش از پنج هزار شعبه در سراسر کشور، شرکت های بازرگانی پردیس، متحد، پیمان گستر و صبا جهاد که بخش مهمی از بازار ۳ محصول دارای حجم بالای سویا، ذرت و جو دامی را در اختیار دارند، اعلام آمادگی شرکت های پشتیبانی امور دام کشور، خدمات حمایتی، توسعه نیشکر و صنایع جانبی و سرمایه گذاری دانه های روغنی و همچنین اتحادیه های تولید دام و طیور و واحدهای خوراک دام و صنایع غذایی، ظرفیت بالقوه بالایی را برای داد و ستد محصولات کشاورزی در بورس و کمک به تحقق هدف اصلاح ساختار بازار از طریق شفاف سازی در آن و در نهایت هم پیوندی با فعالیت های مالی ناشی از حضور شرکت های سرمایه گذاری و نهادهای مالی در بورس به منظور کشف قیمت ها و توزیع متوازن ریسک به وجود می آورد.

آیا ساختار بورس های ایران نیز همانند بورس های دنیا است؟

در اغلب کشورها بورس های کالایی به ویژه کالاهای کشاورزی هشتاد درصد بورس های کالایی را در جهان تشکیل می دهند و دارای قوانین مشخص و خاص و از ساختاری مستقل برخوردارند. این روند علی رغم ادغام هایی که در خصوص بورس های اوراق

بهادار و در پاره ای از کشورها رخ می دهد، هم اینک نیز همچنان پا برجاست.

ادغام بورس های کالایی درست است؟
در هیچ یک از کشورها به جز مالزی که تنها قراردادهای آتی یک محصول کشاورزی (روغن نخل) در بورس اوراق بهادار معامله می شود و دو بورس کوچک در شانگهای و توکیو که قراردادهای مربوط به کالاهای کشاورزی با کالاهای دیگر نظیر انرژی یا فلزات و کانی ها داد و ستد نمی گردد و کالاهای کشاورزی دارای بورس های مستقل برای خود هستند. دلیل این امر تفاوت محتوی کالاهای کشاورزی با سایر کالاهاست که انعکاس آن نیز بر خلاف پاره ای اظهار نظرهای کارشناسان باعث تفاوت در اوراق مشتقه ناشی از آنها نیز می شود و نحوه قیمت گذاری، نوسانات قیمت، مدیریت ریسک و توزیع آن، انبارداری، استاندارد سازی و تسویه آنها تا حد زیادی متفاوت از کالاهای دیگر از جمله نفت و فلزات است. در بسیاری از کشورها بورس های کالایی هم به لحاظ نهاد ناظر و هم به لحاظ نهاد اجرایی مستقل از بورس های اوراق بهادار هستند و حال که طبق قانون بازار اوراق قرار بر این شد تا نهاد ناظر آن با نهاد ناظر بورس اوراق بهادار متمرکز و واحد باشد، به سهولت می توان اصل اساسی و انکارناپذیر استقلال بورس های کالایی از یکدیگر را که عملا الگویی

در جهان بر خلاف آن وجود ندارد مورد توجه جدی قرار داده و با سازماندهی مناسب در نهاد ناظر با کارآمدی بالایی بر آن ها نظارت همراه بر حمایت را به عمل آورد.

وضعیت فعلی بورس کالای کشاورزی چگونه است؟

خوشبختانه با موافقت وزارت بازرگانی و تولیدکنندگان عمده داخلی، شکر در آستانه ورود به بورس کالای کشاورزی است که حجم تنها یک بار معامله آن در سال، بازاری ۳۰ هزار میلیارد ریالی را ایجاد می کند.

این حجم معاملات که محمل مناسبی برای بازیگران بازار کالایی و همچنین توسط ظرفیت در اختیار نهادهای مالی کشور است در صورت اجابت درخواست عرضه کنندگان عمده ۳ محصول کنجاله سویا، ذرت و جو دامی در نیمه دوم سال، بازاری با حجم شصت هزار میلیارد ریال را به وجود خواهند آورد.

علاوه بر این انتقال بخش مهمی از رانت موجود برای واسطه ها و دلالان در بازار فعلی به تولیدکنندگان و مصرف کنندگان از جمله کارخانجات صنایع غذایی، دامداران و مرغداران که تامین کننده غذای اصلی مردم هستند گامی علمی در تحقق عدالت در بخش کشاورزی به شمار می رود که با فعالیت مقتدر بورس کالای کشاورزی دستیابی به آن دور از انتظار نیست.